

ikke engang har været fyldestgjort. Derfor nægter jeg ikke, at der kan være nogen Grund til Forholdsreglen, derom vil jeg ikke sælde nogen Dom, men jeg siger kun, at den Lovgivning, som nu bestaaer, er paa ingen Maade fyldestgjørende, i Fald det ansees for nødvendigt at tage en Forsorg af en saadan Art. Den maatte da i en væsentlig Grad forandres og skærpes. Det Forhold, som, saavidt jeg har forstaaet det, ikke er blevet fremhævet, og som maaskee kunde være det væsentligste, der kunde friste til i denne Retning at være noget forsigtig, det er, at Officerernes Stilling er af en ganske eiendommelig Art. I Krigstilfælde kaldes Officeren til Virksomhed, borte fra Familien, til Steder, hvor Familien ikke kan følge ham, medens Familien skal forføres paa et andet Sted, og hvor han selv befinder sig under saadanne Omstændigheder, at det er et stort Spørgsmaal, om han kan afgive Noget af sine ringe Indtægter til Familiens Forsørgelse. Jeg siger ikke, at han ikke kan det, idet jeg nemlig paa ingen Maade kan give den Anskuelse Medhold, at en Familie ikke kan leve af 500 Rbd. og opdrage to Børn, thi, dersom det var Tilfældet, saa vilde saagodtsom den hele Befolkning forsvinde fra Danmark, inden een Generation var omme (Hør! Hør!), idet den langt overveiende Deel af Familier leve af Mindre, og det af de Familier, som hovedsagelig være Statsbyrderne paa deres Skuldre (Hør! Hør! Ha!). Ja, de ærede Medlemmer ryste paa Hovedet, men det hjælper ikke, Forholdet er saa (Ja! Ja!). En Underofficer, som fremmes til Officer, har ogsaa i Forveien givet iævnlig Prøve paa, at han kan leve med Familie og opdrage Børn af et betydeligt ringere Beløb, ja af et saameget ringere Beløb, at han, naar han gaaer i Felten, kan dele med sin Familie, thi han kan lade dem beholde tilbage Saameget, som Familien, ham iberegnet, tidligere havde levet af, og dog tage med sig Saameget, at han i Forbindelse med sin forøgede Feltgænge vil kunne leve. Saaledes er altsaa Forholdet, og Banfælsigheden ligger altsaa aabenbart i de særegne Fordringer, som Personerne gjøre til sig selv, eller som Standen gjør til Personerne. Det er et Spørgsmaal, om man kan

oversee dette. — Kan man ikke overse det, kan man ikke sætte sig ud over de standsmæssige Fordringer; kunne Personerne i Standen selv ikke gjøre det, saa kunne vi ikke forandre Lovene nu, saa gjøre vi bedst i at lade den bestaae som en Illusion, som den forøvrigt er, til Trøst for Standsmæssigheden. Kunne vi derimod vente og bør vi vente og haabe, at Personerne kunne sætte sig ud over det, som jeg troer at maatte betegne som en Fordom, saa ville vi gjøre bedst i at hæve en Lov, som vi maaskee erkjende til en vis Grad at være en Illusion. Naar man har sagt, at den ældre Lovgivning og den nuværende ikke saa ganske lignede hinanden, saa troer jeg dog, at der ogsaa deri er en Feil; den ældre Lovgivning gik, som vi have hørt af de citerede Udtryk, ud paa en vis Standsmæssighed i Egteskabet, og den nyere Lovgivning gaaer paa en vis Maade ud paa det Samme, thi, dersom en Mand, som giver Beviis for Tilflugt, er en standsmæssig Person, saa antages hans Beviis for godt, og skulde han ikke være det, saa kræver man af ham et væsentligt Formuesbeviis. Altsaa saaledes, som nærværende Lov opfyldes, er der ikke ubetydelige Levninger fra det gamle System. Jeg siger ikke, at det er urigtigt, det indlader jeg mig ikke paa; jeg har fra Begyndelsen af værget mig imod at tage nogen afgjørende Deel i Forhandlingerne, jeg vilde kun oplyse Sagen, og, saavidt det stod i min Magt, stille den paa det rette Standpunkt.

Krigsministeren: Førend Discussionen gaaer videre, troer jeg, det kunde være godt, om jeg fremførte et Par Bemærkninger til hvad den ærede sidste Taler ansøgte. Jeg troer, at han ganske rigtigt fremhævede som et af de væsentlige Punkter de saakaldte Standshensyn, og jeg troer ikke, at man ganske kan overse dem; thi det er dog ganske vist, at den, som er opdragen i en vis Bevare, vil ikke senere, naar han har indgaaet Egteskab, saa let kunne finde sig i at savne alle de, for ham idetmindste, tilvante Fornødenheder, som den, der tidligere ikke har været vant dertil, med Lethed kan undvære (Grundtvig: Ja, saa kunne de jo lade være at gifte sig!). Det kan man nok sige, men vi maaskee erkjende, at den